

הודעה לתקשורת

אתר: www.cbs.gov.il דוא"ל: info@cbs.gov.il פקס: 02-6521340

ירושלים, ה' באב, תש"ף
26 ביולי, 2020
225/2020

החוסן האזרחי בתקופת משבר הקורונה, בקרב בני 21 ומעלה: ממצאים מהגל השלישי של הסקר שנערך באמצע יולי בצל המשבר Civil Resilience During the Coronavirus Crisis, Findings from a Follow-Up Survey

42% מבני 21 ומעלה חשים לחץ וחרדה

55% חוששים שלא יכסו את הוצאותיהם החודשיות

- **מצבם הבריאותי של 8.5% (כ-478.6 אלף איש) מבני 21 ומעלה, החמיר ('החמיר' או 'החמיר מאוד') בתקופת המשבר. בקרב בני 65 ומעלה, השיעור גבוה יותר – 13%.**
- **מצבם הנפשי של 26% (כ-1.5 מיליון איש) מבני 21 ומעלה, החמיר ('החמיר' או 'החמיר מאוד') בתקופת המשבר.**
- **תחושה של לחץ וחרדה מלווה בתקופת זו 42% מהאוכלוסייה – כ-2.4 מיליון איש (15% במידה רבה' ו-27% 'במידה מסוימת') לעומת 33% בגל הקודם¹.**
- **תחושת דיכאון מלווה 21% מהאוכלוסייה לעומת 16% בגל הקודם; תחושת בדידות מלווה 19% מהאוכלוסייה, בדומה לגל הקודם.**
- **65% מהאוכלוסייה חוששים מהידבקות בנגיף (33% 'במידה רבה' ו-32% 'במידה מסוימת'); 38% חוששים מפגיעה במצב בריאותם מסיבות אחרות.**
- **כמחצית מהאוכלוסייה (55%) חוששים מקושי בכיסוי הוצאותיהם: יותר ערבים - 65%, ופחות בני 65 ומעלה – 39%. שיעור החוששים לכסות את הוצאותיהם גבוה מהשיעור שנצפה בגל הקודם (46%).**
- **בקרוב 41%, חלה החמרה במצב הכלכלי שלהם ושל משפחתם בעקבות משבר הקורונה; אצל 49% מהערבים.**
- **בקרוב 21%, כ-1.2 מיליון איש, הם או אחד מבני משק ביתם צמצמו את כמות האוכל או הארוחות שהם אוכלים במהלך השבוע האחרון; 33% מהערבים. שיעור זה (21%) גבוה מהשיעור שנצפה בגל הקודם – 14%.**
- **רוב הציבור ממלא אחר ההנחיות, יותר מ-80% ממלא במידה רבה.**
- **ל-19% מהציבור ההנחיות לא כל כך ברורות או שאינן ברורות בכלל.**

¹ הכוונה לגל השני של הסקר שנערך לאחר היציאה מהסגר בתאריכים 11.5.2020 עד 14.5.2020.

- שיעור הנותנים אמון² בממשלה בהתמודדותה עם המשבר (47%) נמוך מהשיעור שנצפה בגל הקודם (69%).
- שיעור הנותנים אמון בהתמודדותה של הרשות המקומית (69%) נמוך מהשיעור שנמצא בגל הקודם (77%).
- 77% נותנים אמון במערכת הבריאות - קופות החולים ובתי החולים.
- 62% נותנים אמון במשרד הבריאות, 38% לא כל כך או בכלל לא נותנים אמון.
- 45% נותנים אמון במשרד האוצר, 55% לא כל כך או בכלל לא נותנים אמון.

הגל הראשון של הסקר בנושא החוסן האזרחי של הציבור הישראלי, נערך בסוף אפריל (26.4.2020 עד 1.5.2020). בחודש מאי, בתאריכים 11.5.2020 עד 14.5.2020, נערך גל נוסף, ובאמצע יולי – בתאריכים 12.7.2020 עד 16.7.2020, נערך הסקר שממצאיו מוצגים בהודעה זו.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ערכה את הסקר בשיתוף עם המועצה לביטחון לאומי ומשרד ראש הממשלה. אוכלוסיית הסקר כללה בני 21 ומעלה, למעט הפזורה הבדווית בדרום ודיירים במוסדות טיפוליים. המדגם הוצא מתוך מרשם התושבים של ישראל³. כמו בשני הגלים הקודמים, השאלות בסקר הקיפו מגוון נושאים: בריאות, מצב נפשי, צריכת מזון, קבלת עזרה, מצב כלכלי ועבודה, מידת המילוי אחר הוראות משרד הבריאות והממשלה, ומידת האמון בממשלה, במערכת הבריאות וברשות המקומית של יישוב המגורים בהתמודדות עם נגיף הקורונה.

[להודעה לתקשורת עם ממצאי הגל הראשון](#)

[להודעה לתקשורת עם ממצאי הגל השני](#)

[לשאלון](#)

[להסברים](#)

² במידה רבה או במידה מסוימת.

³ המדגם כלל 2,291 נפשות ומתוכן השיבו בטלפון 1,432 נפשות.

ממצאי הסקר

מצב בריאות ומצב נפשי-רגשי

68% מעריכים שמצב בריאותם כיום טוב מאוד; 22% – טוב; 6.9% – לא כל כך טוב; 2.6% – בכלל לא טוב. 27% מבני 65 ומעלה מעריכים באופן שלילי ('לא כל כך טוב' או 'בכלל לא טוב') את מצב בריאותם, כמעט פי 5 מהאחוז בקרב האוכלוסייה הצעירה יותר (5.4%).

מצבם הבריאותי של 8.5% מבני 21 ומעלה, כ-478.6 אלף איש, 'החמיר' או 'החמיר מאוד' בתקופת המשבר. בקרב בני 65 ומעלה, השיעור גבוה יותר – 13%.

הנדגמים נשאלו גם על מצבם הנפשי. 45% מעריכים כי מצבם הנפשי כיום הוא טוב מאוד; 35% – טוב; 15% – לא כל כך טוב; 4.8% – בכלל לא טוב.

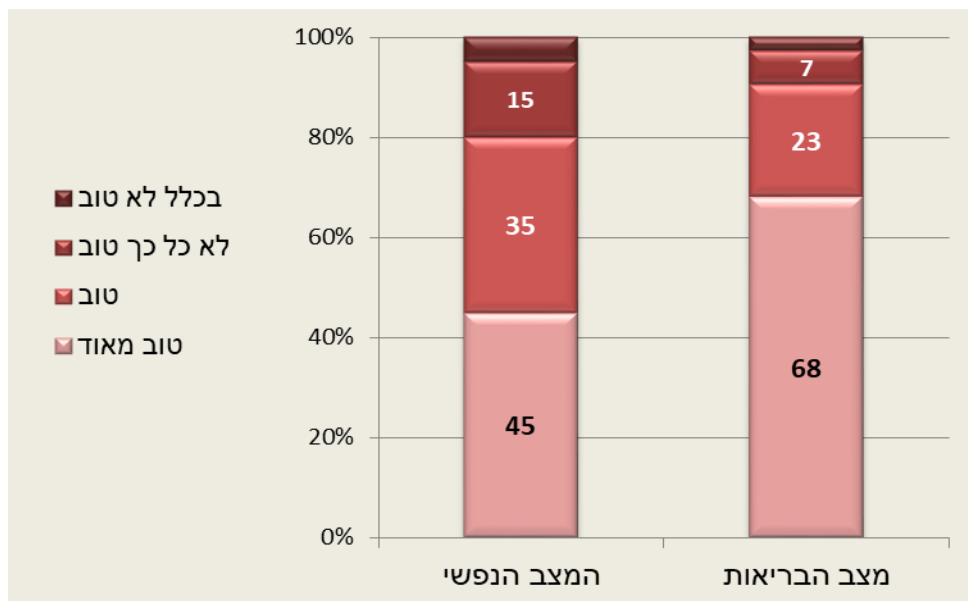
רבע (25%) מבני 65 ומעלה, כ-270 אלף איש, מעריכים באופן שלילי ('לא כל כך טוב' או 'בכלל לא טוב') את מצבם הנפשי.

שיעור הערבים המעריכים את מצבם הנפשי באופן שלילי, כפול מזה של היהודים⁴, 33% לעומת 17%, בהתאמה.

שיעור היהודים המעריכים כי מצבם הנפשי טוב מאוד, 45%, נמוך מהשיעור בגל הקודם – 50%. גם במצבן הנפשי של הנשים נצפתה החמרה לעומת הגל הקודם⁵: 40% מעריכות כי מצבן הנפשי טוב מאוד, לעומת 49% בסקר הקודם.

מצבם הנפשי של 26% מבני 21 ומעלה, כ-1.5 מיליון איש, החמיר ('החמיר' או 'החמיר מאוד') במהלך המשבר. שיעור אלה שמצבם הנפשי החמיר עלה מ-20% בגל הקודם ל-26% בגל הנוכחי.

תרשים 1 – מצב הבריאות והמצב הנפשי של בני 21 ומעלה בתקופת המשבר, אחוזים

⁴ בקבוצת היהודים כלולים אחרים – חסרי סיווג דת ונוצרים שאינם ערבים.

⁵ הכוונה לגל השני של הסקר שנערך לאחר היציאה מהסגר בתאריכים 11.5.2020 עד 14.5.2020.

הנדגמים בסקר דיווחו על המצב הרגשי של ילדיהם (אם היו להם ילדים במשק הבית) בתקופת המשבר. 70% מוסרים כי לא חל שינוי במצבם הרגשי של ילדיהם, ו-24% מדווחים כי מצבם הרגשי של ילדיהם החמיר ('החמיר' או 'החמיר מאוד').

בנוסף לשאלה הכללית על המצב הנפשי, הנדגמים נשאלו גם על תחושות של לחץ וחרדה, דיכאון ובדידות. תחושה של לחץ וחרדה מלווה בתקופת זו 42% מהאוכלוסייה – כ-2.4 מיליון איש (15% 'במידה רבה' ו-27% 'במידה מסוימת') לעומת 33% בגל הקודם.

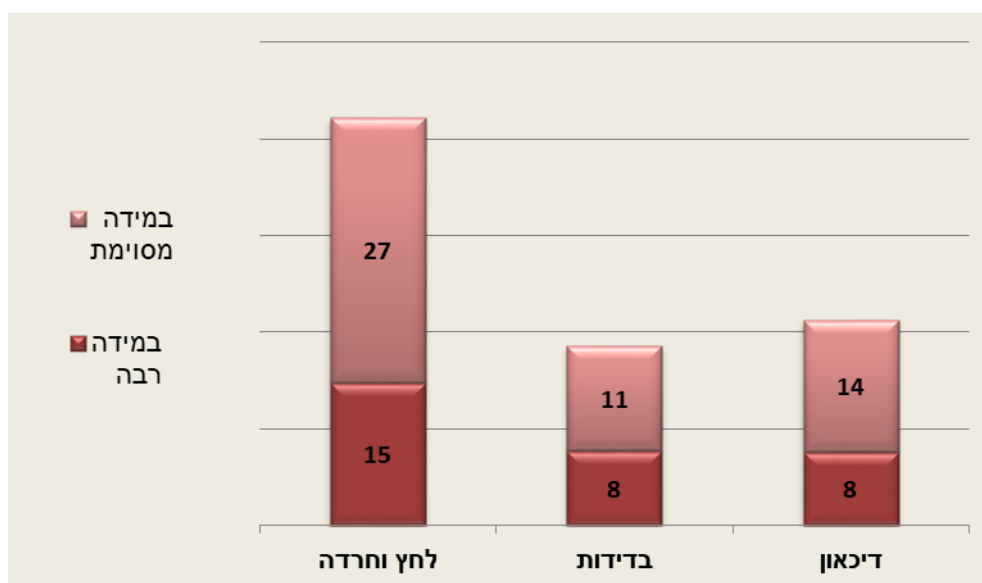
תחושת דיכאון מלווה 21% מהאוכלוסייה לעומת 16% בגל הקודם; תחושת בדידות מלווה 19% מהאוכלוסייה, בדומה לגל הקודם.

בקרב בני 65 ומעלה: 38% חשים לחץ וחרדה; 20% חשים דיכאון; 24% חשים בדידות ('במידה רבה' או 'במידה מסוימת').

בקרב הערבים שיעור החשים דיכאון גבוה יותר מהשיעור בקרב יהודים (35% לעומת 18%, בהתאמה). כמו כן, 45% מהערבים חשים לחץ וחרדה. שיעורי החשים דיכאון, לחץ וחרדה גבוהים יותר בגל הנוכחי מאשר בגל הקודם, ביותר מ-10 נקודות אחוז.

תחושות אלה מלוות נשים יותר מגברים: 50% מהנשים ו-34% מהגברים מדווחים על לחץ וחרדה.

תרשים 2 – אחוז בני 21 ומעלה שחוו מצבים רגשיים שליליים בתקופת המשבר

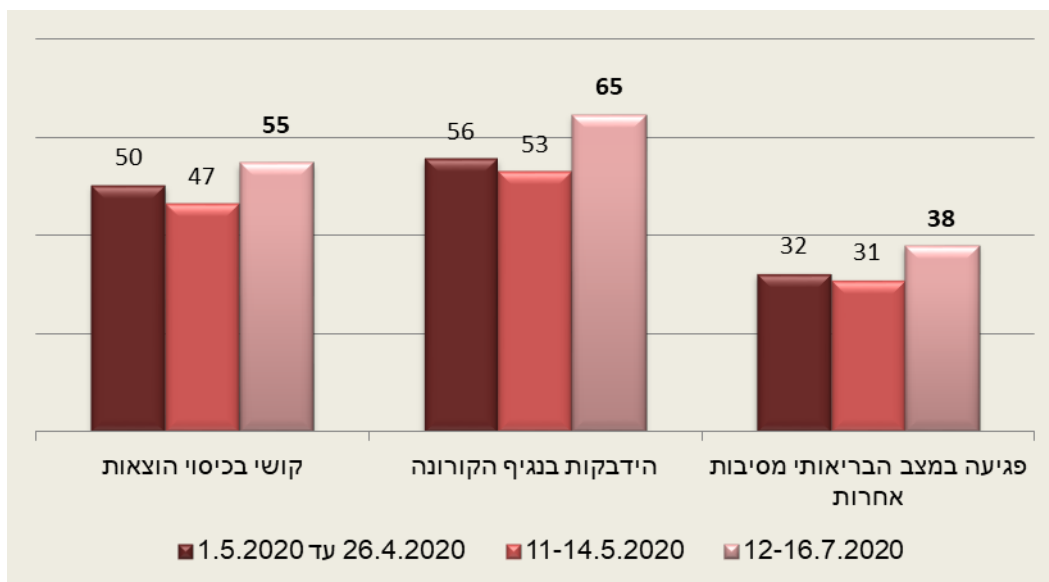
משבר הקורונה מעורר חששות מתרחישים שונים – בריאותיים וכלכליים. 65% מהאוכלוסייה חוששים מהידבקות בנגיף (33% 'במידה רבה' ו-32% 'במידה מסוימת'); 38% חוששים מפגיעה במצב בריאותם מסיבות אחרות. בשני החששות הללו חלה החמרה לעומת הגל הקודם שבו חששו 53% מהידבקות בנגיף, ו-31% מפגיעה אחרת במצב בריאותם.

החשש מהידבקות בנגיף בקרב בני 65 ומעלה (63%) דומה לזה שבקרב האוכלוסייה הצעירה יותר (65%). החשש מפגיעה בבריאות מסיבות אחרות בקרב בני 65 ומעלה נמוך מהחשש שלהם מהידבקות בנגיף, אך הוא גבוה לעומת האוכלוסייה הצעירה יותר (48% לעומת 36%, בהתאמה).

נשים חוששות יותר מגברים, הן מהידבקות בנגיף (69% לעומת 60%, בהתאמה) הן מפגיעה בריאותית אחרת (41% לעומת 35%, בהתאמה).

כמחצית מהאוכלוסייה (55%) חוששים מקושי בכיסוי הוצאותיהם: יותר ערבים - 65%, ופחות בני 65 ומעלה - 39%. שיעור החוששים לכסות את הוצאותיהם גבוה מהשיעור שנצפה בגל הקודם (46%).

תרשים 3 – אחוז בני 21 ומעלה החוששים מתרחישים שונים בעקבות המשבר ב-3 גלי הסקר

תזונה ורווחה כלכלית

בקרב 21%, כ-1.2 מיליון איש, הם או אחד מבני משק ביתם צמצמו את כמות האוכל או הארוחות שהם אוכלים במהלך השבוע האחרון: 19% מבני 65 ומעלה; 33% מהערבים. שיעור זה (21%) גבוה מהשיעור שנצפה בגל הקודם - 14%.

14% מדווחים כי הם נעזרים במישהו המסייע להם בהבאת מזון, תרופות וכד'; 29% מבני 65 ומעלה, לעומת 11% מהצעירים יותר. המסייעים הם בעיקר בני משפחה (ב-72% מהמקרים); 13% נעזרים ברשויות הרווחה או ברשות המקומית; 21% נעזרים בגורמים אחרים כולל שכנים או ארגון התנדבותי. בקרב 41%, כ-2.3 מיליון איש - חלה החמרה במצב הכלכלי שלהם ושל משפחתם בעקבות משבר הקורונה; אצל 49% מהערבים.

בקרב בני 65 ומעלה, שיעור המדווחים על החמרה במצב הכלכלי נמוך יותר ועומד על 25%, לעומת 45% מהאוכלוסייה הצעירה יותר.

11% מהאוכלוסייה צופים כי ב-12 החודשים הבאים מצבם הכלכלי ישתפר, לעומת 27% בגל הקודם. 60% סבורים כי מצבם הכלכלי לא ישתנה, ו-28% צופים כי מצבם הכלכלי יחמיר - עליה לעומת השיעור שנצפה בגל הקודם (18%). עשירית - 10% מהיהודים מצפים לשיפור לעומת 25% בגל הקודם.

גם בקרב הערבים ירד שיעור האופטימיים (19%) לכמחצית מהשיעור בגל הקודם (37%).

הנחיות משרד הבריאות והממשלה

באיזו מידה ההנחיות ברורות? ל-57% ההנחיות ברורות במידה רבה; ל-24% - במידה מסוימת; ל-13% הן לא כל כך ברורות; ל-6% ההנחיות אינן ברורות בכלל.

ל-80% מבני 65 ומעלה ההנחיות ברורות במידה רבה או במידה מסוימת.

32% מעריכים כי **האכיפה של מילוי ההנחיות** על ידי המשטרה מתבצעת במידה רבה מאוד; 41% - במידה רבה; 27% מעריבים כי האכיפה לא כל כך מתבצעת או בכלל לא מתבצעת.

41% מהערבים ו-30% מהיהודים סבורים שהאכיפה מתבצעת במידה רבה.

47% סבורים כי **הפעולה העיקרית שתגביר את ההיענות למילוי אחר ההנחיות** היא הסברה שלהן (57%

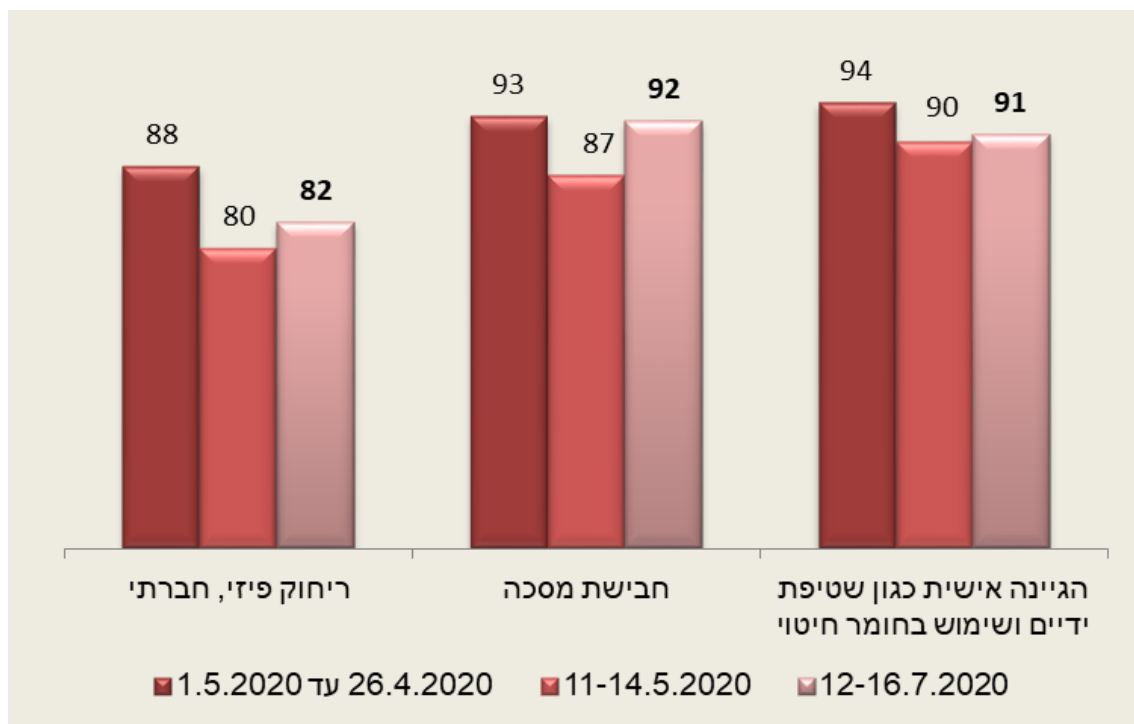
מהקשישים ו-36% מהערבים סבורים כך); 27% סבורים שחלוקת אמצעי מיגון והגיינה בחינם יגבירו את

ההיענות; 26% - אכיפה באמצעות דוחות.

רוב הציבור ממלא אחר ההנחיות.

82% מקפידים 'במידה רבה' על ריחוק פיזי-חברתי; 92% – על חבישת מסכה; 91% שומרים במידה רבה על היגיינה – שטיפת ידיים ושימוש בחומר חיטוי.

תרשים 4 – אחוז בני 21 ומעלה הממלאים במידה רבה אחר ההנחיות, ב-3 גלי הסקר

אמון במוסדות המדינה ובמערכת הבריאות

ממצאי הסקר מראים כי 22% מהאוכלוסייה נותנים אמון רב בממשלה בהתמודדותה עם משבר הקורונה, ערבים – 42% יותר מיהודים – 18%; 25% נוספים נותנים אמון 'במידה מסוימת'. 53% לא כל כך או בכלל לא נותנים אמון בממשלה.

שיעור המאמינים בממשלה בהתמודדותה עם המשבר (47%) נמוך מהשיעור שנצפה בגל הקודם (69%). 37% מהישראלים נותנים אמון רב ברשות המקומית של יישוב מגוריהם, 32% נוספים נותנים אמון 'במידה מסוימת'. שיעור המאמינים בהתמודדותה של הרשות המקומית (69%) נמוך מהשיעור שנמצא בגל הקודם (77%).

אמון במערכת הבריאות – קופות החולים ובתי החולים: 40% נותנים אמון רב, 37% נוספים – במידה מסוימת. 23% לא כל כך או בכלל לא נותנים אמון במערכת הבריאות בהתמודדותה עם משבר הקורונה. אמון במשרד הבריאות: 29% נותנים אמון רב; 33% – במידה מסוימת. 38% לא כל כך או בכלל לא נותנים אמון במשרד הבריאות בהתמודדותו עם משבר הקורונה. אמון במשרד האוצר: 19% נותנים אמון רב; 26% – במידה מסוימת. 55% לא כל כך או בכלל לא נותנים אמון במשרד האוצר בהתמודדותו עם משבר הקורונה.